

Het gebruik van een kruidenmengsel op alcoholbasis leverde

Gerard Dijkstra de bijnaam 'Beerenburg-boer' op, maar voor zijn vee-
stapel was het dé remedie tegen mastitisproblemen. Tegenwoordig
krijgen de koeien eerst de kans hun ziekte zelf te overwinnen.

Vroeger stond ik veel sneller klaar met antibiotica. Ik had de indruk dat er maar één manier was om een uierontsteking te behandelen. Nu heb ik geleerd om meer geduld te hebben.' Gerard Dijkstra (43) uit Ureterp maakte anderhalf jaar geleden een behoorlijke ommezwaai in de behandeling van zieke dieren. Aanleiding hiervoor was onder meer de opmerking van zijn schoonvader dat Gerard toch wel heel vaak melk weg moest laten lopen. Van de zestig melkkoeien die de melkput passeerden, mocht van gemiddeld drie koeien de melk niet in de tank. 'Het weg laten lopen van de melk werd langzaam een gewoonte', vult Baukje Dijkstra (43) haar man aan.

Het grote aantal behandelde dieren, voornamelijk vanwege mastitis, werd ook duidelijk bij een nadere beschouwing van de diergezondheidskosten. Ook al ging het roer aan het eind van 2004 om, de post diergezondheidskosten kwam dat jaar op gemiddeld 900 euro per maand.

Via veterinaire en natuurgeneeskundige Henk Koopman kwam Dijkstra in aanraking met het kruidenmiddel Microbioticum. Dit weerstandsverhogende middel

bestaat uit een in Tasmanië gekweekt kruidenmengsel met alcohol. Deze samenstelling zorgde ervoor dat Dijkstra door een collegaals 'Beerenburg-boer' aangesproken werd, een afgeleide van de kruidenlikeur met die naam.

Gerard Dijkstra kan er met een grijns over vertellen, de resultaten van het middel zijn overwegend positief. Al weet Baukje zich de onzekerheid aan de start nog goed te herinneren: 'Voor het eerste gebruik moet het hele koppel behandeld worden. We moesten tien dagen lang 30 cc van de vloeistof in de bek spuiten bij alle zestig koeien. Maar op een gegeven moment ging het celgetal omhoog en zagen we een paar koeien die echt ziek werden.' Dierenarts Koopman werd gebeld, en het bleek om bijwerkingen te gaan. 'Het is een soort uitziiken, alle afvalstoffen komen zo uit de koe', vertelt Baukje Dijkstra.

Opgewekte, bollere ogen

Afgezien van de eerste onverwachte verschijnselen veranderde de toestand van de veestapel zichtbaar. Het dorre haarkleed en de dof uitstraling in de ogen verdwenen en maakten plaats voor glanzende dieren

De post diergezondheidskosten daalde met 550 euro per maand op het bedrijf van Gerard Dijkstra

met 'opgewekte, bollere ogen', zoals Baukje en Gerard het omschrijven. De daling van gemiddeld drie mastitiskoeien in de melkstal naar gemiddeld vijf dieren met uierontsteking per maand was voor hen het teken dat de aanpak geslaagd was.

Koopman gaf echter het advies om de melkinstallatie te laten controleren. Met het rapport van melkwinningadviseur Johan Grolleman op tafel vertelt Gerard over de wijzigingen. Het vacuüm, dat langzaam was opgelopen naar 49,65 kPa, werd stapsgewijs verlaagd naar 45 kPa en de reguleur werd vernieuwd.

Als de veehouder nu langs de lijst met behandelde dieren loopt, komt hij op één à

twee dieren per maand in 2005. Sinds het gebruik van Microbioticum heeft Dijkstra geen enkel dier meer in de nek of in de uier behandeld tegen mastitis. 'Maar, net zoals bij het gebruik van antibiotica, is hier ook wel eens een koe afgevoerd omdat ze niet beter werd', zegt Gerard Dijkstra.

Behandelen met druivensuiker

De post diergezondheidskosten laat in 2005 met 350 euro per maand dan ook een flinke daling zien ten opzichte van het voorgaande jaar. Het rollende jaargemiddelde van de koeien laat een stijging in de productie zien van een kleine vijfhonderd kilogram melk. De laatste MPR-uitslag noteert van 58

dieren 8252 kg melk, met 4,49% vet en 3,55% eiwit.

Op de grootste kostenpost voor diergezondheid, de bezoeken van de dierenarts, bespaart het bedrijf door de bedrijfsbegeleiding te verschuiven van vierwekelijks naar één keer per zes weken. Daarnaast is het dippen van de koeien na het melken sinds driekwart jaar verleden tijd, zonder dat de koeien hierdoor opnieuw problemen hebben gekregen.

Ook slepende melkziekte kent op advies van Koopman een andere behandeling. In plaats van propyleenglycol komt de remedie nu bij de drogist vandaan. 'Een koe met slepende melkziekte krijgt een zakje van

300 gram druivensuiker opgelost in een fles water. Hiermee lossen we nu de problemen op voor zo'n 1,25 euro.'

Alhoewel een aantal alternatieven hun intrede hebben gedaan op het bedrijf van Dijkstra, wordt de antibiotica niet volledig geweerd. 'Het is niet zo dat we geen penicilline meer gebruiken, maar we gaan er anders mee om. Vroeger ging bij een koe met een dikke hak direct de spuit erin. Nu geef ik zo'n dier meer tijd om uit zichzelf te herstellen. Ik heb het gevoel dat de weerstand bij de koeien alleen maar minder wordt door het toedienen van antibiotica.'

Christel van Raay

Gerard Dijkstra: 'Niet dat we geen penicilline meer gebruiken, we gaan er anders mee om'

Herstellen vanu it de weerstand

Antibioticavrije productie

Op initiatief van Vereniging De Natuurweide en CZ Rouveen werken elf veehouders samen aan een project rondom antibioticavrije productie. 'Enkele bedrijven willen zonder antibiotica werken vanwege onder andere een meerprijs voor de melk, maar de groep bezit eveneens idealisten', stelt projectbegeleider Gidi Smolders van ASG. De veehouders ervaren het werken zonder antibiotica in

veel gevallen als goed toepasbaar, behalve bij tussenklauwontsteking en longontsteking. 'Voor tussenklauwontsteking werkt een van de veehouders naar tevredenheid met Panasol', stelt Smolders. 'Maar longontsteking resulteert op de bedrijven nog wel eens in afvoer van een dier. Een dier waarbij antibiotica gebruikt is, mag niet op het bedrijf blijven.'

Mastitismonsters onderzoek op resistentie

In 2004 is door het onderzoeksinstituut CIDC-Lelystad een groot aantal mastitismonsters onderzocht op de gevoeligheid of resistentie voor antibiotica. In het algemeen bleken monsters met *E. colibacteriën* gevoelig voor antibiotica. Met name *Enterobacter* vertoonde een vrij hoog resistentieniveau tegen amoxicilline in de combinatie met clavulaanzuur.

De *S. aureus* stammen waren gevoelig voor de meeste soorten antibiotica, maar 12,1 procent was penicillineresistent. Coagulase-negatieve stafylokokken vertoonden meer resistentie dan *S. aureus*, 40,8 procent was resistent tegen penicilline en 6,1 procent tegen oxacilline. (Bron: Maran)

Elektrotherapie

Met lichte stroomschokjes van zes volt, via de uier en de speen, een koe van mastitis genezen. Door een koe met elektrotherapie te behandelen ontstaat een verhoogde bloeddoorstroming. Deze handeling met het apparaat DairyCell vijf dagen lang toepassen verlaagt het celgetal en geneest mastitis volgens de Zwitserse importeur Claude Cotting. Zie: www.dairycell.com.